

2018-12-19

Program för ett blomstrande näringslivsklimat i Bräcke kommun 2025

Fastställt av: Kommunfullmäktige § 146/2018

Diarienummer: 2017/110 14

För revidering ansvarar: Tillväxtavdelningen

För ev. uppföljning ansvarar: Tillväxtavdelningen

Dokumentet gäller för: Kommunens samtliga nämnder och avdelningar

Dokumentet gäller t.o.m.: 2019-2025

**Bräcke
kommun**

Dokumentnamn: Program för ett blomstrande näringslivsklimat i Bräcke kommun 2025

Datum: 2018-12-19

Beslutad av: Kommunfullmäktige § 146/2018

Innehåll

Inledning och bakgrund.....	3
Bakgrund.....	3
Program 2019-2025.....	4
Företagen i kommunen	4
Vad är ett blomstrande näringslivsklimat?.....	4
Vad kommer programmet fokusera på under åren?.....	5
Platsen	7
Attraktionskraft – en plats som vi är stolta över	7
Infrastruktur – att ta sig inom, samt till och från kommunen, fysiskt och virtuellt.....	8
Tillgänglighet och service – att få svar, och på ett bra sätt	9
Nätverken.....	10
Mötesplatser – energipåfyllning för alla	10
Kompetensutveckling – att lära sig mera	12
Uppföljning och slutord	13
Bilaga 1, Aktivitetsplan 2017.....	14
Bilaga 2, Aktivitetsplan 2018.....	15

Dokumentnamn: Program för ett blomstrande näringslivsklimat i Bräcke kommun 2025

Datum: 2018-12-19

Beslutad av: Kommunfullmäktige § 146/2018

Inledning och bakgrund

Detta dokument är ett program för ett blomstrande näringslivsklimat i Bräcke kommun 2019-2025. Det innehåller tre fokusområden: platsen, servicen och nätverken, samt 16 förslag på åtgärder kopplade till dessa.

Bakgrund

Kommunfullmäktige (KF) beslutade i april 2016 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att redogöra för hur en konkret handlingsplan ska tas fram gällande samverkan mellan kommunen och näringslivet (KF beslutade sedan i april 2017 att handlingsplanen ska benämnas som program för att följa kommunens dokumentsystem). Detta resulterade i att en arbetsgrupp bildades som sedan har jobbat med frågan, och i den gruppen har tjänstepersoner och företag/organisationer ingått. Förslaget till program har tagits fram av arbetsgruppen, och underlaget utgår från en utredning som har gjorts, från enkäter, från synpunkter vid träffar med företag, från två workshops och från företagsbesök som gjorts mellan 2016-2018. I fokus har målbilden *ett blomstrande näringslivsklimat 2025* varit. Programmet är tänkt att kompletteras med andra planer som på mer detaljerad nivå visar vilka aktiviteter och åtgärder som ska genomföras under åren. Dessa antas på verksamhetsnivå i samverkan med företagen. Under åren 2017-2018 har också aktivitetsplaner med åtgärder tagits fram och dessa finns som bilaga 1 och 2. Förslaget är också att dessa aktivitetsplaner ska tas fram även under 2019-2025 och åtgärderna kommer även att styras av den årliga kommunplanen.

*Ett blomstrande
näringslivsklimat
i Bräcke kommun
2025*

Dokumentnamn: Program för ett blomstrande näringslivsklimat i Bräcke kommun 2025

Datum: 2018-12-19

Beslutad av: Kommunfullmäktige § 146/2018

Program 2019-2025

Företagen i kommunen

Bräcke kommun präglas av en stark företaganda med många ensamföretagare och mindre företag. De tre största privata företagen har mellan 50-90 direkt anställda och finns inom trä- och metallbearbetande industri. Närmare 14,84 procent (www.foretagsklimat.se/statistik) av befolkningen har det som kallas F-skattsedel och fördelningen är 213 aktiebolag, 8 handelsbolag och 648 enskilda firmor samt några övriga företagsformer, 893 företag totalt (www.uc.se). Företagen är utspridda över hela kommunen och tillsammans sysselsätter de privata företagen 1468 personer. Årligen startar det i snitt 50 stycken nya företag inom kommunen. Sett till antal företag, är nära hälften jord- och skogsbruksföretag. Av dessa finns det en del som har exempelvis skogs- eller jordbruksfastighet och har F-skattsedel utan att aktivt driva företag. Resterande branscher är byggverksamhet, handel, tillverkning och övrigt som service- och tjänsteföretag. Företagen är en viktig motor i samhällsutvecklingen och bidrar till välfärdssystemet, exempelvis vård, skola och omsorg, genom skatter och service.

Vad är ett blomstrande näringslivsklimat?

För att mäta om näringslivsklimatet blir blomstrande under åren fram till 2025, kommer den utredning som gjordes under 2017 vara referenspunkt. Vi kommer följa upp resultatet via enkäter som görs av andra organisationer och göra egna enkäter riktade till företag. En referenspunkt är betyget som företagen ger för det sammanfattande omdömet av näringslivsklimatet i kommunen, som är en av frågorna i organisationen Svenskt näringslivs årliga enkät. Betyget för 2017 var 3,2 och för 2018 var det 3,3 på en skala från 1 till 6 (där betyget 3 är godtagbart enligt undersökningen). Denna enkät besvaras årligen i snitt av cirka 80 företag i kommunen och det är olika företag som får enkäten. Det kan göra det svårt att dra för stora slutsatser av undersökningen över tid och resultatet är mer en fingervisning på hur företagen som svarar ett år upplever det just då, därför kommer även egna enkäter göras under 2019-2025 som vänder sig till alla företag i kommunen.

Viktigt är också att se hur företagen utvecklas och mår och det finns det några olika mätmetoder som exempelvis *SYNA*, *Bästa företagarkommun*, samt *Årets tillväxtföretag*. Dessa tas upp i den utredning som gjordes under 2017.

Vi kommer också följa upp genom att ställa frågor vid företagsbesök och vid övriga träffar med företag.

Dokumentnamn: Program för ett blomstrande näringslivsklimat i Bräcke kommun 2025

Datum: 2018-12-19

Beslutad av: Kommunfullmäktige § 146/2018

Vad kommer programmet fokusera på under åren?

De områden som är i fokus i programmet är de som uppfattas vara gemensamma för många företag i kommunen och dessa har, som tidigare nämnts, framkommit genom två års insamling av underlag och åsikter.

De tre fokusområden som kommer att vara övergripande under 2019-2025 är:

1. Platsen
2. Servicen
3. Nätverken

TRE ÖVERGRIPANDE OMRÅDEN

Dessa hänger ihop och påverkar varandra på flera sätt. God service och bra nätverk kan leda till en attraktiv plats. En attraktiv plats kan bidra till nätverk och ökad service.

Dokumentnamn: Program för ett blomstrande näringslivsklimat i Bräcke kommun 2025

Datum: 2018-12-19

Beslutad av: Kommunfullmäktige § 146/2018

Programmet behöver också ses som en av många delar med fokus på företagsrelaterade frågor och näringslivsklimatet. Andra viktiga delar som spelar roll för helheten är exempelvis olika planer som bostadsförsörjningsplaner, översikts- och detaljplaner samt andra planer och program som kommer att antas under perioden.

Om det under tiden 2019-2025 sedan kommer visa sig att andra områden är mer relevanta utifrån hur omvärlden eller kommunen ändras, ska programmet vara så flexibelt att det ska kunna utvecklas. Samtidigt behövs det långsiktighet och tålamod för att skapa hållbara förbättringar och förändringar.

Arbetet för ett blomstrande näringslivsklimat, ska genomsyras av en positiv inställning och med utgångspunkt från att det finns mycket att vara stolt över i vår kommun. Exempel på det är alla människorna som bor här, alla företag, fiskevatten, läget mellan hav och fjäll, landsbygder, entreprenörsandan, föreningslivet, skogen och en massa annat. Vi har valt att bo och verka här och tillsammans ska vi jobba för att förstärka vår bygd ännu mer för ett blomstrande näringslivsklimat.

Dokumentnamn: Program för ett blomstrande näringslivsklimat i Bräcke kommun 2025

Datum: 2018-12-19

Beslutad av: Kommunfullmäktige § 146/2018

Platsen

Vår kommun som plats är ett fokusområde som handlar om att förstärka och utveckla förutsättningar för företagande och boende samt för att stärka den positiva bilden av våra bygder.

Attraktionskraft – en plats som vi är stolta över

Platsens attraktionskraft påverkar möjligheten för företagare att behålla och hitta ny personal. Den är också viktig för att nya företagare ska etablera sig på en ort och för att locka kunder till den plats som företagaren bedriver verksamhet på. Vi vill att alla ska vara en del av något som vi är stolta över och vi behöver både påminna oss själva och andra om det som är fantastiskt runt omkring oss. Vi behöver också förbättra en del och försöka hitta lösningar på sådant som inte är bra.

- **Hur fungerar det att vara företagare i våra bygder?**

Är det något på den plats som ditt företag verkar på som behöver förbättras för att öka attraktionskraften? Vilka konkreta åtgärder är önskvärda för att underlätta för det befintliga företagandet och för att locka hit nya företag? Vad går att göra och vilka kan göra det i så fall? Hur ser det ut runt omkring oss 2025?

1 *Åtgärd:*
Dialogmöten ska årligen genomföras med företagare där både tjänstemän och politiker deltar. Åtgärdslistor tas fram och förslagen ska sedan tas vidare till rätt instans och följas upp löpande vid träffar och årligen vid nästa dialogmöte.

- **Hur pratar vi om vår kommun och vår boendeplats?**

Hur agerar vi som bor och verkar här för att förstärka den positiva bilden av vår hembygd? Hur kan vi bli de bästa ambassadörerna? Vilken känsla för platsen vill vi ha 2025?

2 *Åtgärd:*
Kommunen ska årligen genomföra inspirations- och/eller värdsutbildning tillsammans med företag i kommunen och kommunala verksamheter.

Dokumentnamn: Program för ett blomstrande näringslivsklimat i Bräcke kommun 2025

Datum: 2018-12-19

Beslutad av: Kommunfullmäktige § 146/2018

Infrastruktur – att ta sig inom, samt till och från kommunen, fysiskt och virtuellt

Att kunna resa för studie- och arbetspendling är viktigt för platserna. Det ger förutsättningar för företag att få personal att resa till arbete och för invånare att ut- och fortbilda sig på olika orter. Varor och gods behöver också kunna transporteras till och från företagen, oavsett om man verkar i en tätort som har både europaväg och järnväg eller om man har sin dagliga verksamhet vid en skogsbilväg och sitt lantbruk eller sin besöksnäring vid en vacker sjö på landsbygden. Här ser förutsättningarna väldigt olika ut i vår kommun.

Vi har väldigt bra möjligheter att kunna kommunicera digitalt via fiber över hela kommunen. Det är något som också kan underlätta för företagen att utföra sina vardagliga sysslor. Fiberutbyggnaden kan också bidra till att nya företag väljer att etablera sig här. Ur ett miljömässigt hållbarhetsperspektiv kan den digitala kommunikationen också leda till ett minskat resande.

• Hur ser vi till att både människor och varor kan komma till och från våra företag och arbetsplatser?

Många orter i kommunen har inte tillgång till tåg- eller kollektivtrafik, det finns också många vägar som har låg standard. Vilka lösningar kan vi jobba för tillsammans så att det blir enklare för alla att resa kollektivt? Hur kan vi jobba för att underlätta transporter både via vägar och via järnväg? Hur kan vi arbeta för högre vägstandard inom kommunen? Längs E14 och Mittbanan finns det möjligheter till resande via kollektivtrafik under vardagar. Ärligen kommer förslag på ändringar i både tidtabeller och stationslägen och här behöver vi påverka så att försämringar inte genomförs. Vilka transportlösningar av både varor och människor har vi år 2025?

3

Åtgärd:

Kommunen ska delta och driva frågor i olika samverkansforum för att påverka utvecklingen av kollektivtrafik, transportlösningar samt vägnätet inom hela kommunen samt även till och från kommunen.

• Vilka möjligheter kan fiberutbyggnaden medföra för näringslivet?

Kan fiberinfrastrukturen bidra till nya kreativa lösningar för befintliga företag? Kan kommunen utveckla digitala tjänster för att underlätta servicen till företagen i kommunen? Hur kan övrig service bevaras och utvecklas tack vara denna infrastruktur? Hur ser den digitala utvecklingen ut för näringslivet och kommunen år 2025?

4

Åtgärd:

Kommunen ska vara en katalysator för digitala frågor genom att driva projekt och göra insatser som leder mot digital utveckling för både företagare och den kommunala verksamheten.

Dokumentnamn: Program för ett blomstrande näringslivsklimat i Bräcke kommun 2025

Datum: 2018-12-19

Beslutad av: Kommunfullmäktige § 146/2018

Service

Den kommunala grundservicen som vård, skola och barnomsorg är grundförutsättningar som behöver fungera för att företagen ska kunna verka i våra bygder. Fungerande övrig daglig service som butiker, bank, post- och pakethantering, sjukvård, tjänsteföretag och övrig handel är också service som underlättar för att bedriva företag. Vi har en till ytan stor kommun och både den kommunala och kommersiella servicen har minskat på flera platser i kommunen. Digitaliseringen kan till viss del underlätta och tillgängliggöra viss service men den kan inte ersätta basservicen.

Övrig kommunal service som utförs och är riktad mot företag är exempelvis tillstånd, bygglov, rådgivning och företagsstöd. Här är det viktigt att företagen får en bra och snabb service när den efterfrågas samt ett gott bemötande. Det måste vara lätt att förstå hur det hänger ihop och vad man kan förvänta sig. Företagen måste kunna få svar på sina frågor i rimlig tid eller få veta när ett svar kan ges och hur processerna fungerar. Inom de kommunala verksamheterna finns det olika lagar och regler att förhålla sig till och detta behöver ibland kommuniceras tydligare och på ett bra sätt så företagen förstår vad som förväntas av dem.

Tillgänglighet och service – att få svar, och på ett bra sätt

• Hur kan vi förbättra och tydliggöra den kommunala servicen till företagen?

Hur kan den kommunala servicen som vänder sig mot företagen förbättras? Hur kan det bli tydligare med vad man kan förvänta sig som företagare och vad som förväntas av företagen? På vilket sätt bemöter verksamheterna i kommunen företagen? Hur kan kommunen påverka den övriga servicen i området? Hur ser den kommunala servicen till företagen ut år 2025?

5

Åtgärder:

Utreda om servicegarantier som tydliggör vad man kan förvänta sig av sin kommun är något för oss och om så är fallet införa det.

6

Tydliggöra och hitta förbättringar kring tillgänglighet hos medarbetare på funktioner som vänder sig mot företag.

Dokumentnamn: Program för ett blomstrande näringslivsklimat i Bräcke kommun 2025

Datum: 2018-12-19

Beslutad av: Kommunfullmäktige § 146/2018

- 7 *Bättre information och kommunikation kring de frågor som vänder sig till företag med fokus på upphandlingar, tillstånd, företagsstöd och andra viktiga frågor för företagen.*
- 8 *Se över hur förbättringar av de kommunala informationskanalerna som använd kan göras.*
- 9 *Kommunen ska uppmuntra och delta i projekt, som handlar om kommersiell och offentlig service, för att underlätta för företagen på landsbygderna.*

Nätverken

För att jobba åt samma håll och hitta de bästa mötesplatserna behöver vi utveckla våra sätt att mötas. Möten ska leda till något som gynnar de medverkande på något positivt sätt. Energipåfyllning, flera affärer, lösningar på frågeställningar, givande informationsutbyte eller relationsbyggande. Det handlar också om att lära sig mera och skapa förståelser för olika företags vardag – kompetenshöjning hos politiker, tjänstemän och andra företag samtidigt som företagen också får en möjlighet att veta mer om den kommunala verksamheten.

Mötesplatser – energipåfyllning för alla

Att träffas ska vara givande för alla och leda till någon form av framåtskridande händelse eller bara ge bränsle till att köra på lite till och med ny energi.

- **Hur skapar vi mötesplatser som är tillgängliga, engagerar företagen och fyller på energidepåer?**

Alla företag ska känna att de kan delta vid de träffar och möten som arrangeras, att alla är lika viktiga oavsett storlek på företag eller var man är lokaliserad. De mötesplatser och träffar som anordnas behöver ha en bra och tydlig agenda så företagen vet vad de kan förvänta sig och engagerar sig. Den nya tekniken gör det möjligt att mötas på andra sätt. Samtalet över en kaffekopp ska dock inte underskattas och balansen kring detta och tillgängligheten behöver förbättras. Vilka olika mötesformer vill vi ha år 2025?

Dokumentnamn: Program för ett blomstrande näringslivsklimat i Bräcke kommun 2025

Datum: 2018-12-19

Beslutad av: Kommunfullmäktige § 146/2018

10

Åtgärder:

Se över och utvärdera de mötesformer som kommunen har i dagsläget, både de i samverkan med andra som Företagarföreningen och de som görs i kommunal regi.

11

Utveckla samverkan mer fler aktörer, exempelvis LRF lokalt (Lantbrukarnas riksförbund).

12

Näringslivsutvecklarna på tillväxtavdelningen ska göra 100 företagsbesök i snitt per år för att ha kunskap om företagen som finns och vilka frågeställningar som är aktuella för företagen. Vid besöken ska även näringslivsutvecklarna informera om ämnen och frågor som vänder sig till företagen, samt vägleda företagen kring frågor som rör kontakten med kommunen, regionen, länsstyrelser eller andra organisationer.

Skapa mötesplatser där vi tänker nytt och där alla tar ansvar för sin del och sina tankar för att skapa en positiv helhet.

*Arbetsgruppen för
näringslivsklimat 2016*

13

Politiker i näringslivsutskottet (eller med liknade uppdrag om den politiska organisationen ändras) ska genomföra minst 20 företagsbesök per år för att fånga upp aktuella frågeställningar hos företagen samt få bättre kunskap om företagen som finns i kommunen. De frågor som kommer upp vid besöken ska följas upp.

14

Politiker i kommunfullmäktige ska göra företagsbesök i samband med sina sammanträden minst tre gånger per år.

Dokumentnamn: Program för ett blomstrande näringslivsklimat i Bräcke kommun 2025

Datum: 2018-12-19

Beslutad av: Kommunfullmäktige § 146/2018

Kompetensutveckling – att lära sig mera

Vi behöver attrahera befintliga och nya medarbetare för att säkerställa att både företag och den kommunala verksamheten kan behålla och utveckla sin service. Skolsystemen behöver fungera och vara bra hela vägen från grundskolan, gymnasiet till eftergymnasiala utbildningar, för att säkerställa att vi har kunniga barn, ungdomar och blivande arbetskraft. Kunskapen kring företagens arbetskraftsbehov behöver också vara känd för skolsystemen och för övriga samhället.

Ibland behöver vi träffas för att utbyta information kring olika saker. Vi behöver lära oss mer av och om varandra – byta erfarenheter. Ibland får vi bjuda på oss själva och ge av vår kompetens, ibland får vi från andra. Hur ser kompetensförsörjning i vår kommun ut år 2025?

Åtgärder:

15

Ökad samverkan med skolan, övriga utbildningsanordnare, arbetsförmedling och andra aktörer är viktig dels för att kännedomen om det lokala näringslivet ökar dels för att möjligheterna att unga väljer utbildningar som leder till jobb på hemorten ökar.

16

Möjliggöra erfarenhets- och informationsutbyten i samverkan med olika aktörer i ämnen kring kompetensförsörjning, generationsväxling, attraktiv arbetsgivare och liknade för att stötta företagets tillväxt.

Dokumentnamn: Program för ett blomstrande näringslivsklimat i Bräcke kommun 2025

Datum: 2018-12-19

Beslutad av: Kommunfullmäktige § 146/2018

Uppföljning och slutord

Tillväxtavdelningen ansvarar för årlig uppföljning och förankring av arbetet med programmet. Vid förändringar i omvärlden eller lokalt som påverkar innehållet i programmet bör det revideras. **Arbetsgruppen** är remissinstans och delaktiga i arbetet under åren, deltagare i gruppen kan variera. **Politikerna** ansvarar för att vara delaktiga och fördela resurser för att möjliggöra arbetet i programmet. **Företagen** ansvarar för sin delaktighet och sitt engagemang för att medverka till ett blomstrande näringslivsklimat 2025.

Detta dokument ska vara levande och ses som en karta för alla som arbetar med eller är intresserade av företagsrelaterade frågor inom den kommunala organisationen. Företagens betydelse som motor för samhällets utveckling och välfärdssystemen ska vara känd bland kommunens medarbetare och i samhället.

I Bräcke kommun finns det också ett stort engagemang bland olika föreningar och många av dessa håller våra landsbygder levande genom arrangemang och event, utsmyckning genom byar, sommarcaféer, byggandet av fiber till alla och en massa andra saker. Marknadskrafterna räcker inte alltid till för att starta företag utan man hjälps åt för att skapa en bra plats att bo och verka i. Alla dessa föreningar är också otroligt viktiga.

Tillsammans kan vi göra mycket – välkommen att vara med på resan mot ett blomstrande näringslivsklimat 2025.

Ingen kan göra allt,
tillsammans kan vi
göra mycket!

Dokumentnamn: Program för ett blomstrande näringslivsklimat i Bräcke kommun 2025

Datum: 2018-12-19

Beslutad av: Kommunfullmäktige § 146/2018

Bilaga 1, Aktivitetsplan 2017

Arbetsgruppen för näringslivsklimatet arrangerar workshops för företag under hösten 2017 på fyra orter. En lista på saker som inte känns utredda görs, uppdragen fördelas och tas om hand eller läggs ner om de inte går att åtgärda. Utfallen av dessa workshops blir underlag för aktivitetsplan 2018. **Ansvarig: arbetsgruppen för näringslivsklimat**

Skapa mötesplatser där vi tänker nytt och där alla tar ansvar för sin del och sina tankar för att skapa en positiv helhet.

Målbild för arbetsgruppen för bättre näringslivsklimat under 2017.

7 steg på vägen under 2017

1. Utbildning kring upphandlingar för både personal, politiker och företag.
Ansvarig: Bräcke kommun, tillväxtavdelningen (GENOMFÖRT)
2. Plan för fler företagsbesök för politiker, förslagsvis näringslivsutskottet. Övriga politikerbesök arrangeras av respektive parti själva.
Ansvarig: Bräcke kommun, politiken – näringslivsutskottet (EJ GENOMFÖRT)
3. Översyn och förslag på förbättringar kring tillgänglighet på tillväxtavdelningen i första hand och övriga avdelningar på sikt (telefon, mejl, besök, möten, e-tjänster). **Ansvarig: Bräcke kommun, tillväxtavdelningen samt kommunchef (PÅGÅR)**
4. Genomförande av en så kallad bushresa under hösten 2017, för politiker och tjänstemän. Besök görs på jord- och skogsföretagen.
Ansvarig: Bräcke kommun, tillväxtavdelningen och LRF (GENOMFÖRT)
5. Utveckling av samverkan mellan avdelningar på kommunen med företagen i fokus.
Ansvarig: Kommunchef (PÅGÅR)
6. Renodling av tjänster på tillväxtavdelningen, näringslivsutvecklaren ska ha företagsfrågorna till 100% av tjänsten (jmf med ca 50% under 2016).
Ansvarig: Bräcke kommun, tillväxtavdelningen (GENOMFÖRT)
7. Fler företag engagerar sig i samverkan för ett bättre näringslivsklimat. Exempelvis näringslivsråd, företagarluncher och andra sammankomster.
Ansvarig: Företagarföreningen (PÅGÅR)

Bilaga 2, Aktivitetsplan 2018

Aktivitetsplanen är förslag på aktiviteter under året som leder mot ett bättre näringslivsklimat och med följande målbild:

Skapa mötesplatser där vi tänker nytt och där alla tar ansvar för sin del och sina tankar för att skapa en positiv helhet.

Målbild, framtagen av arbetsgruppen för näringslivsklimat under 2017.

7 steg på vägen under 2018

1. Ta fram ett långsiktigt program för näringslivsklimatet.
Ansvarig: Bräcke kommun, kommunfullmäktige beslutar och tillväxtavdelningen tar fram förslag i samverkan med företag. (PÅGÅR)
2. Fortsätta med utbildning och utveckling kring upphandlingar för både personal, politiker och företag.
Ansvarig: Bräcke kommun, tillväxtavdelningen (GENOMFÖRT)
3. Under året ska tillväxtavdelningen göra ett försök med mobila näringslivskontor på olika orter i kommunen och även arbeta för bättre tillgänglighet via telefon och digitala verktyg.
Ansvarig: Bräcke kommun, tillväxtavdelningen (PÅGÅR)
4. Fortsätta synliggöra och arbeta mot gröna näringarna, följa upp BUSH-resan som gjordes 2017.
Ansvarig: Bräcke kommun, tillväxtavdelningen och LRF:s kommungrupp (PÅGÅR)
5. Arbeta med och följa upp de frågor som framkommit vid workshops, enkätsvar och övriga träffar med företag. Ta tag i det som går att lösa, slänga det som inte är prioriterat eller svårt att påverka och jobba mot samma håll.
Ansvarig: Arbetsgruppen för näringslivsklimatet (PÅGÅR)
6. Tydliggöra vad man som företagare kan förvänta sig av kommunen, ta fram en kommunikations- och servicepolicy. Utveckling av samverkan mellan avdelningar inom kommunen med företagen i fokus.
Ansvarig: Bräcke kommun, tillväxtavdelningen samt kommunchef (PÅGÅR)
7. Fler företag engagerar sig i samverkan för ett bättre näringslivsklimat. Exempelvis näringslivsråd, företagarluncher och andra sammankomster.
Ansvarig: Företagarföreningen, näringslivsrådets deltagare, LRF och arbetsgruppen för näringslivsklimatet. (PÅGÅR)